

Тема : Порядок проходження тракторного поїзду

При зчепленні-розчепленні причепа необхідно дотримуватися таких вимог безпеки:

- зчеплення та розчеплення машини з причепами та напівпричепами проводити на рівній неслизькій поверхні з твердим покриттям;
- не проводити зчеплення причепа у разі несправності зчіпного пристрою, відсутності інвентарних елементів закріплення (відсутності шворня);
- не проводити зчеплення-розчеплення причепа до повної зупинки машини та не буксирувати одним трактором декілька причепів, з'єднаних паралельно;
- зчеплення трактора та причепа на території виробничої бази мають проводити як мінімум дві особи: подаючи трактор обережно, на нижчій передачі, малих обертах двигуна, плавно та без ривків, тракторист виконує вказівки особи, яка координує роботу (зчіплювача);
- при переміщенні трактора до причепа зчіплювачу заборонено перебувати на шляху його руху;
- безпосередньо перед зчепленням переконатися, що висота передньої частини причепа забезпечує можливість закріпити причеп;
- перед зчепленням трактора з причепом розмістити причіпні пристрої (з'єднувальні шланги, електродроти тощо) так, щоб вони не заважали зчепленню;
- з'єднувати (роз'єднувати) причіпні пристрої лише після остаточного зупинення трактора;
- після зчеплення приєднати з'єднувальні шланги та електродроти, страхувальний трос (ланцюг);
- після зчеплення починати рух плавно, без ривків, із подачею звукового сигналу, тільки за командою зчіплювача після перевірки надійності кріплення.

При проведенні робіт на лінії (на відстані від виробничої бази) трактористу-машиністу **дозволено проводити зчеплення одноосібно** за умови дотримання таких вимог безпеки:

- загальмувати причіп стоянковим гальмом;
- перевірити справність причіпного пристрою;
- покласти підпірні колодки під задні колеса причепа;
- провести зчеплення, вмикаючи з'єднання гідравлічних, пневматичних та електричних систем трактора і причепа, а також кріплення страхувального троса (ланцюга) на причепі.

При перевезенні вантажів у тракторному причепі дотримуватися таких вимог безпеки:

- забезпечити надійне кріплення вантажу, під час руху різко не гальмувати, знижувати швидкість перед поворотами, закругленнями та нерівностями дороги, звертаючи особливу увагу на дорожні знаки щодо висоти проїзду та контролюючи висоту проїзду воріт, мостів, наземних інженерних мереж, дерев тощо;

- навантажувати і розвантажувати вантаж при вимкненому двигуні;
- вивантажувати вантаж біля підземної споруди або земляної виїмки за наявності колесовідбійного пристрою (бруса), а у разі його відсутності — не під'їжджати на відстань ближче ніж 1 м від заднього колеса до краю виїмки.

При **роботі трактора в агрегаті зі скиртоукладником** дотримуватися таких вимог безпеки:

- постійно стежити, щоб випускний колектор та випускна труба двигуна були захищені від потрапляння соломи;

- при роботі трактора з тросово-рамочною волокушею її трос або ланцюг мають бути такої довжини, щоб солома була на відстані не ближче 5 м від трактора, при цьому на гаку троса встановлюють обмежувач, який перешкоджає ковзанню кільця по тросу;

- трактор, що працює на механічному навантаженні і на транспортуванні соломи та сіна, обладнують іскрогасниками для запобігання загорянню кормів від безпосереднього зіткнення з вихлопними трубами, колекторами або глушниками, тракторами-тягачами, задіяними на вантажно-розвантажувальних роботах, заборонено під'їжджати до скирт, штабелів ближче 3 м (п. 8.2.2, 8.2.3 Правил пожежної безпеки в агропромисловому комплексі України, затверджених наказом Міністерства аграрної політики України, Міністерства України з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи від 04.12.2006 № 730/770; далі — Правила № 730);

- не під'їжджати трактором до виробничих приміщень, складів продукції та шохів (трактор зупиняють на відстані не ближче 10 м від будинків, скирт та шохів; п. 8.5.3 Правил № 730).

Вимоги до осіб, які керують трактором

Управління тракторами і самохідним технологічним устаткуванням є роботою з підвищеною небезпекою (п. 109 Переліку робіт з підвищеною небезпекою, затвердженого наказом Держнаглядохоронпраці від 26.01.2005 № 15), а робота тракториста-машиніста віднесена до робіт, де є потреба у професійному доборі (п. 9 таблиці Переліку робіт, де є потреба у професійному доборі, затвердженого [наказом МОЗ та Держнаглядохоронпраці від 23.09.1994 № 263/121](#)).

Особам, які отримали **посвідчення тракториста-машиніста**, дозволено керувати тракторами з потужністю двигуна:

- до 73,5 кВт (категорія А1);
- понад 73,5 кВт (категорія А2; п. 4 Положення про порядок видачі посвідчень тракториста-машиніста, затвердженого [постановою Кабінету Міністрів України від 02.04.1994 № 217](#), далі — Положення № 217).

Посвідчення видають особі, яка пройшла **медичний огляд** у порядку, встановленому МОЗ, професійну підготовку, перепідготовку або підвищення кваліфікації відповідно до навчальних планів і програм та склала теоретичний і практичний іспити екзаменаційній комісії в державній інспекції сільського господарства району, міста ([п. 6, 7 Положення № 217](#)).

Роботодавець зобов'язаний за власні кошти організувати проведення медичних оглядів працівників під час прийняття на роботу (попередній медичний огляд) та протягом трудової діяльності (періодичні медичні огляди) відповідно до Порядку проведення медичних оглядів працівників певних категорій, затверджено [наказом МОЗ від 21.05.2007 № 246](#) (далі — Порядок № 246). Це передбачено пунктом. 2.3 розділу II НПАОП 01.0-1.01-12, пунктом 10.7 НПАОП 01.41-1.01-01.

Тобто тракторист-машиніст проходить медичний огляд як працівник, зайнятий на важких роботах, роботах із шкідливими чи небезпечними умовами праці, з урахуванням специфіки діяльності, шкідливих та небезпечних факторів виробничого середовища і трудового процесу. Періодичність медичних оглядів, фах лікарів, які беруть участь у їх проведенні, перелік необхідних лабораторних, функціональних та інших досліджень, медичні протипоказання виконання робіт, пов'язаних із впливом виробничих факторів, визначають за Переліком шкідливих та небезпечних факторів виробничого середовища і трудового процесу, при роботі з якими обов'язкові попередній (періодичні) медичний огляд працівників, та Переліком робіт, для виконання яких є обов'язковим попередній (періодичні) медичний огляд працівників ([п. 2.6, 2.7 розділу II Порядку № 246](#)). Наявність шкідливих та небезпечних факторів визначають за результатами атестації робочих місць за умовами праці.